

Dank u voor het aanbod

Zet zelden uw voet in het huis van uw naaste: anders krijgt hij te veel van u en gaat hij u haten (Spreuken 25,17)

Vroeger, en dan hebben we het al snel over de vorige eeuw, was het bijna vanzelfsprekend dat de pastoor op huisbezoek kwam. Mijn oma hield er indertijd op een bepaalde manier altijd rekening mee dat de zeereerwaarde heer op bezoek kon komen. Haar gevoel klopte vaak. Als de pastoor ‘onverwacht’ op bezoek kwam, ging hij nooit met lege handen naar huis. Ze breidde een trui omdat de man het anders koud zou hebben, of gaf een stuk vlees mee van het net geslachte varken. De pastoor vertrok nooit zonder dat hij een kop koffie of een borrel had gedronken. Op tafel stond de nodige rookwaar, mocht de pastoor een sigaar of sigaret willen roken.

Huisbezoek

Hoe anders is dit heden ten dage! De positie van de pastoor

is niet meer zoals dit zo mooi wordt gezegd die ‘uit de goede oude tijd’. Huisbezoek is geen vanzelfsprekendheid meer, onder andere vanwege schaalvergroting van parochies, het priestertekort en pastoors die meerdere parochies bedienen. Gemakshalve hebben we het dan maar niet over individualisering van de maatschappij, ontkerkelijking en niet te vergeten de strenge privacy wetgeving. Huisbezoek van een pastor vindt, uitzonderingen daargelaten, in meerderheid plaats op verzoek van betrokkene, of als daar een speciale aanleiding voor is, zoals bij een overlijden.

Presentie

Betekenen deze ontwikkelingen dat behoefte aan huisbezoek van een pastor is afgenomen? De presentie theorie van prof.

dr. Andries Baart geeft duidelijk antwoord. Baart beschrijft in zijn theorie wat presentie van hulpverleners en pastores teweeg brengt. Presentie van pastores betekent niet dat de behoefte aan huisbezoek toeneemt. Vergelijk de vestiging van een huisarts in een dorp waar geen praktijk gehouden werd. In het dorp is behoefte aan medische zorg. Daarentegen worden niet meer mensen ziek als een huisarts zich in het betreffende dorp vestigt. De weg naar de huisarts in kwestie wordt alleen gemakkelijk gevonden. Bij huisbezoek door pastores werkt het niet anders. De behoefte aan huisbezoek zal door hun aan- of afwezigheid niet veranderen. De conclusie mag daarom zijn dat de behoefte aan huisbezoek onder parochianen onverkort bestaat. Het vraagt onder gegeven omstandigheden om een creatieve

oplossing om presentie te kunnen realiseren.

Pastoraatsgroep

Door de eerder genoemde schaalvergroting en het afnemend aantal pastores heeft in parochies van het Aartsbisdom Utrecht de pastoraatsgroep vorm gekregen. Een pastoraatsgroep kent een veelheid aan taken en functies. Het

voert te ver om in dit artikel een complete taakomschrijving op te nemen. Eén van de taken van de pastoraatsgroep is het onderhouden van contacten met werkgroepen. Een tweede taak is: bijdragen aan goede voortgang van de pastorale zorg. Met het Evangelie als uitgangspunt geeft de pastoraatsgroep samen met het pastorale team en parochianen, handen en voeten aan zorg en aandacht voor medeparochianen. De pastoraatsgroep heeft met het oog hierop een belangrijke rol bij de vormgeving van huisbezoek aan parochianen. Huisbezoek kan op verschillende wijzen door vrijwilligers worden georganiseerd. Op kleinere locaties nemen leden van de pastoraatsgroep soms het bezoekwerk voor hun rekening. Op grotere locaties zijn werkgroepen zoals bezoekgroep ouderen, werkgroep diaconie, werkgroep ouderenpastoraat et cetera samen met het pastoresteam verantwoordelijk voor het vormgeven van huisbezoek.

Bezoekgroep

Bezoekwerk wordt vandaag de dag in meerderheid verricht door vrijwilligers. Het maakt deel uit van het taakveld diaconie. Het bezoekaanbod wordt onder de aandacht gebracht van de doelgroep door bijvoorbeeld parochianen die 80 of 85 jaar worden actief te benaderen met de vraag of zij een huisbezoek op prijs stellen. Dit laatste gebeurt soms in parochies waar een bezoekgroep actief is. Om te blijven voorzien in de behoefte aan huisbezoek is het belangrijk dat bezoekgroepen over voldoende vrijwilligers beschikken. Voor bezoekgroepen



is het net als voor verenigingen, parochies, werkgroepen et cetera moeilijk om vrijwilligers te vinden. Zij hebben allemaal te maken met vergrijzing van het vrijwilligersbestand en terugloop van het aantal beschikbare vrijwilligers.

Vraag versus aanbod gestuurd

In reguliere organisaties spreekt men van een aanbod of vraag gestuurde aanpak. Vanwege de verregaande digitalisering vindt langzamerhand een omslag plaats van een aanbod gestuurde naar een vraag gestuurde aanpak.

Bij een vraag gestuurde aanpak vormen de te leveren diensten van een bezoekgroep de kern. De behoeften en voorkeuren van de te bezoeken parochiaan staan centraal. Bezoekgroepen moeten voortbouwen op wat te bezoeken parochianen willen en nodig hebben in plaats van wat zij als bezoekgroep hebben te bieden.

Een aanbod gestuurde aanpak heeft de onderstaande vier kenmerken:

1. Het aantal benaderde parochianen bepaalt de omvang van de bezoekersgroep, m.a.w. er wordt niet afgewacht of er een vraag naar huisbezoek is.

2. Als de vraag (aanmelding) voor huisbezoek daalt, is het wenselijk dat het aantal vrijwilligers dat bezoekwerk verricht op peil blijft.
3. Bezoekgroepen willen huisbezoeken afleggen. Het is belangrijk dat leden van een bezoekgroep voldoende inhoud hebben om de kwaliteit van het bezoekwerk op peil te houden.
4. In een aanbod gestuurde organisatie kan het zogenaamde ‘bullwhip’ effect optreden. Dit laat zich omschrijven als ‘kleine rimpelingen’ die zich voor kunnen doen bij een huisbezoek. Een aanbod kan voor de te bezoeken parochiaan leiden tot het overvragen van het lid van de bezoekgroep.

Bezoekwerk lijkt vooral aanbod gestuurd. De genoemde kenmerken zijn een handreiking voor vormgeving en invulling van het bezoekwerk. Het daadwerkelijke aanbod van een bezoekgroep vraagt vandaag de dag om bezinning. Het is aan bezoekgroepen te beoordelen of verdere toerusting noodzakelijk is.

door diocesaan diaconaal werker
Tom van Vilsteren

